

Vad vill tittarna ha?

CBS-legendaren Edward R. Murrows berömda 50-talsbatalj mot kommunistjägaren Joseph McCarthy har gått till journalisthistorien som ett av de största amerikanska slagen någonsin mellan makt och media. *Good Night, and Good Luck* speglar detta.

AV JOHAN CRONEMAN

Edward R. Murrow blev berömd och respekterad för sin rapportering från London under andra världskriget – särskilt hans personligt laddade vittnesskildringar från blitzen under hösten 1940 och våren –41 gav honom anseende som hade räckt för ett mycket långt journalistliv. Murrow var emellertid ingen som vegeterade på sin egen berömmelse, han drevs hårt av den journalistiska niten, han såg sig inte sällan lika mycket som samhällsinformatör som reporter. Åtminstone som en reporter med stort samhällsansvar.

Efter kriget kombinerade han, tillsammans med ett gäng trogna redaktionskamrater på CBS i New York, grävande samhällsjournalistik med kändisintervjuer. De lärde sig balansera mellan den tuffa samhällsbevakningen på tv, och de nya populärkulturella krav som televisionen nu ställde. Bra modern tv i ett nötskal, enligt många.

I denna rätt vida bemärkelse är George Clooneys filmproblematik lätt applicerbar även i vår tid, i ett något smalare perspektiv blir det mer historiskt intressant.

Bilden av journalister på film är ju annars sällan direkt upplyftande – i alla fall inte för oss journalister. Vi tillhör en av de yrkeskategorier som är mest förekommande på vita duken och i tv (vi kommer nog strax efter poliserna och advokaterna i statistiken), och det är lätt att känna igen oss: Det är vi som står i en klunga, bakom avspärningarna, knuffar på varandra, skriker ut våra frågor – för att sedan återvända till redaktionen och själva formulera svaren.

Det finns mycket som skall läggas oss till last, men just den där bilden är nog en av filmhistoriens falskaste. Jag har nog aldrig knuffat en enda kollega.

När skådespelaren George Clooney ger sig på att skildra Murrow och hans kollegor i ett skarpt, svartvitt 50-talsamerika, gör han det med tydliga ambitioner – och stora förkunskaper. Ambitionerna är både konstnärliga och politiska. Förkunskaperna är ärvda.

George Clooneys far (Nick Clooney) var ett mycket berömt amerikanskt nyhetsankare i Cincinnati, och George växte upp både bakom och framför tv-kamerorna.

Bildmässigt associerar man både till Woody Allens klassiska inledning av sin lika klassiska *Broadway Danny Rose*, som till Alan J. Pakulas *Alla presidentens män*. Det är en stillsam, lätt nostalgisk vardagsskildring av seriöst journalistiskt grävande,

och en resa tillbaka till den tiden när alla på jobbet hade vit nystruken skjorta, slips, kavaj – och en obligatorisk cigarett i handen eller mungipan.

I EN MODERN tv-värld som ofta anklagas för att sakna både mod och moral, blir *Good Night, and Good Luck*, givetvis ett lärotyg, pedagogiskt åskådligt exempel: Samhällsjournalistiken inom televisionen håller på att monteras ner, George Clooney ger exempel på att just journalister i allmänhet, och kanske kända tv-journalister i synnerhet, måste reflektera över sitt ansvar – och ta det. Och ta det på största allvar.

Det handlar inte bara om att hålla emot de kommersiella krafter som säger att ”folk orkar inte med tung journalistik när de kommer hem efter en lång dag på jobbet” – Clooney visar på hur nödvändigt det är att personer som Murrow (och hans moderna svenska kollegor till exempel), också tar initiativet att ta ett kliv framåt och sätta ner foten. Edward R. Murrow inser att han närmast har en historisk uppgift att fylla: Någon måste våga sätta sig upp mot senator Joseph McCarthy. Hans lögn, hans förtalskampanjer är farliga, skadliga, odemokratiska.

Journalistik kan användas, menar Clooney – och bör användas – i allmänhetens och sanningens tjänst. Jo, visst är det en smula bombastiskt, och fyrkantigt, som teori åtminstone, Clooneys film är dock oftast betydligt subtilare än så, och upplagd för att diskuteras och debatteras.

Det odlas en paranoia i tv-husen, tv riskerar till slut bara att handla om vad konkurrenterna gör (och då gör vi samma sak), vad tittarna vill ha (och då ger vi dom det), och vilken publik annonsörerna letar efter (och då hittar vi den).

Journalistiken förpassas in i giftskåpet. Ibland tar man fram och tittar på den, som ett gammalt fornminne. Ibland håller man upp den för tittarna – kanske skriver man dit en ny etikett?

Good Night, and Good Luck är Barntillåten, men rekommenderas särskilt för tv-chefer, +40. Det finns en liten, liten möjlighet att de skall minnas varför de en gång i tiden valde tv-journalistiken.